

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostopna petstina vrsta
mali oglasi po Din 1⁵⁰ in
Din 2[—], večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2⁵⁰,
veliki po Din 5[—] in 4[—],
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6[—].

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenem
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravištva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.363, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Zakaj smo bili petič zaplenjeni.

Pr VII 83/24

RAZSODILO.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!
Deželno kot tiskovno sodišče v Ljub-
ljani je po predlogu državnega pravdnictva
razsodilo:

Vsebinska tiskovine »Slovenec« št. 151
v Ljubljani z dne 5. julija 1924 utemeljuje
v članku »Zločin za nacijo« od besed »kaj
pa stori oblast?« ..., do besed »sami po-
magali«, pregrešek po § 92 srb. k. z.

Po členu 13, 138 ustave potrjuje so-
dišče po varstvenem oblastvu izvršeno pre-
poved razširjanja in prodajanja navedene
tiskovine ter odreja, da se uničijo vsi iz-
vodi tiskovine.

RAZLOGI.

Vsebinska tiskovine v zgoraj navedenem
članku utemeljuje v napominanem delnem
obsegu članka objektivni učen navedenega
kaznjivega dejanja, ker z istim ščeva na
nepokornost zoper zakone, uredbe ali za-
konite naredbe oblasti.

Zategadelj je sodišče po členu ustave
potrdilo izvršeno prepoved razširjanja in
prodajanja in po § 37 tisk. zak. odredilo
uničenje tiskovine.

Deželno kot tiskovno sodišče v Ljubljani,
dne 5. julija 1924.

Dr. Kaiser.

Brez volivnega mandata.

Belgrad, 6. julija 1924.

Misterij Pašičevega potovanja na Bled
je končan in odkrit. Tajinstveno, kakor se
je odpetjal pred tednom dni, se je davi zo-
pet pojavil v Belgradu. Uspehi njegovega
potovanja so znani in so ravno nasprotni
onim, kakršne je pričakovalo in vsakodne-
no napovedovalo časopisje koalicije, med
katerimi sta seveda posebno »Jutro« in »Sl.
narod« dopovedovala vsak dan, da ima g.
Pašič že objavljen volivni mandat in da mu
vladar istočasno podpisal tudi ukaz o re-
konstrukciji vlade. Napovedala sta tudi že
dan volitev. Od vsega tega nič. G. Pašič, ki
je na Bledu stanoval v vili »Zlatobor«, ki
jo je vlada najela za ministre in ne v dvorcu,
kakor je »Jutro« povdarjalo, češ, da je kral-
jev gost, se je vrnil praznih rok. Ni dobil
niti volivnega mandata, niti mu je podpisan
ukaz o rekonstrukciji vlade. Vladna koali-
cija se sedaj tolaži in skuša javnost prepri-
čati, da g. Pašič sploh ni radi tega odšel
na Bled in da je bilo njegovo potovanje sa-
mo čisto informativnega značaja. Slaba to-
lažba, kajti tudi informacije, ki jih je mo-
gel g. Pašič dobiti na Bledu, so za koalicijo
neugodne. Želi se namreč samo poštenosti,
zakonitosti in miru v državi, ne pa krvi in
nasilja. Zato g. dr. Gregor Žerjav ne bo vo-
dil volitev v Sloveniji in tudi sedanje nje-
gove prepotence bo kmalu konec, kajti vsi
znaki kažejo, da stojimo neposredno pred
popolnim preokretom v notranjem politič-
nem položaju in to pred preokretom, ki bo
koristen za državo in ljudstvo in garantiral
zdrav in pravičen razvoj v javnem življenju.
Splošno je prepričanje, da bodo ravno sa-
mostojni demokrati plačali »ceho« in za vse,
kar se je tekom zadnjih par mesecev do-
gajalo, dajali temeljit račun. O tem vedo po-
vedati veliko ravno radikali, ki so jih v koa-
liciji še bolje spoznali in delujejo sedaj po-
spešeno na tem, da se jih čimprej otrese-
jo. Vladna koalicija je v popolnem razkra-
janju.

Nasproti takemu položaju pa je treba
pribiti, da vlada v krogih ožjega opozicijs-
kega bloka popolno soglasje. Prihod načel-
nika Jugoslovanskega kluba g. dr. Korošca
je ovrgel vse nasprotne intrige o medseboj-
nem nezaupanju, o katerem sta »Jutro« in
»Sl. narod« največ vedela povedati. V so-
boto, ko je bil g. dr. Korošec že v Belgradu,
je »Jutro« še vedno pisalo: »Pozvali so dr.
Korošca, da naj pride čimprej v Belgrad.
Pripoveduje se, da je posl. Korošec na ta
pov. odgovoril: Kaj bom pa tam delal? —
itd.« Pa ne samo take intrige in lopovščine
je pobil prihod g. dr. Korošca, prinesel je
v politični položaj tudi več jasnosti in v po-
litično življenje več živahnosti. Vsi današnji
listi se obirno t. v. z. z značajem njegovega
prihoda s posebnim ozirom na njegovo av-

dijenco pri kralju, za katero smatrajo vsi
tukajšnji politični krogi, da je bila odločil-
na za neuspeh onih, ki so delovali na to,
da se sedanje neparlamentarno stanje sank-
cionira. Takoj po prihodu g. dr. Korošca pa
so bili pozvani v Belgrad tudi ostali vodite-
lji opozicije. V torek bodo imeli svoj prvi
sestane, da precizirajo svoje stališče na-
pram poskusom, ki se bodo vsekakor iz-
vršili tekom prihodnjih štirinajstih dni.

Divljanje Orjune na postaji Podnart-Kropa.

ODDANIH JE BILO OKROG 100 STRELOV. — MRTVIH IN RANJENIH TO POT
NI BILO. — ORJUNAŠKO LOPOVSTVO V KRANJU.

Ljubljana, 7. julija.

V nedeljo zvečer se je Žerjavova
avantgarda zopet proslavila. To pot si je
izbrala železniški vlak za kraj svojih orgij.
Ko se je z večernim vlakom — imela je
tri najlepše vagona na razpolago — vra-
čala v Ljubljano iz Lesc, kjer je slavila
razvite nove zastave, je na postaji Pod-
nart-Kropa pod vodstvom svojega predsed-
nika Kranjca zopet zdijvala. Zdi se, kakor
da je za vsako ceno hotela izzvati kak večji
incident in da se je nekaterim njenim ti-
pom zahotelo zopet krvi. Streljali so ka-
kor besni. Vsi očividci nam pripovedujejo,
da so podivjani Orjunaši nudili prizor, ka-
kor da bi pijani črnici iz osrednje Afrike
igrali svoje bojne ples. To pot pa so si
izbrali potnike na vlak in vlak sam za
tarčo svojih strelnih »cvaj«.

Na postaji Podnart-Kropa sta se sre-
čala gorenjska vlaka iz Ljubljane na Je-
nice in z Jesenice na Ljubljano. Ko se je
začel vlak na Jesenice pomikati, so začeli
Orjunaši na ljubljanskem vlaku rjuti »či-
vijo Orjunaš«, z jeseniškega vlaka pa so
prejeli odgovore: »Fej Orjunaš!« Istočasno
je začela jeseniška godba, ki se je vračala
s sv. Jošta na Jesenice, igrati. Nahajala se
je v zadnjem vagonu. V tistem trenutku
sta se začela najprej dva strela, takoj nato
pa se je vsula cela salva strelor Orjune na
jeseniški vlak. Podivjani Orjunaši so po-
skakali iz svojih prvih treh vozov — tudi
vzadi so imeli en vagon — vpili, da se
mora jeseniški vlak ustaviti; in ker se ni
ustavil, jih je nekaj teklo za vlakom in so
v zadnji vagon streljali; na vagonu so vid-
ne luknje od strelor, ranjen pa k sreči ni
bil nihče. Eden Orjunašev se je vstopil
pred železničarja z revolverjem v roki,
drugi pa so hoteli proti bližnjemu gozdu.
Tam se je začelo divje streljanje. Z Orju-
naši vred so tekli proti gozdičku tudi ne-
kateri civilni potniki, ki niso vedeli, kam
naj se dajo. Orjunaši so streljali kar na
slepo in šli preiskat tudi nekatere hiše. Iz
Podnarta so javili dr. Žerjavu, da so bili
od komunistov — napadeni. Pa nikjer ni
bilo nobenega komuniste. Vse kaže, da so to
— fingirali. Zato so oddali najprej dva
strela, takoj nato pa celo salvo strelor. Če
bi bila res padla dva strela iz gozda —
kar vsi potniki, s katerimi smo govorili,
— zanikujejo kot popolnoma neverjetno,
zakaj so pa potem streljali najprej na je-
seniški vlak, šele potem ko jo je ta odpi-
hal, pa proti gozdu. Očividci nam je dejal
glede omenjenih prvih dveh strelor: »Jaz
mislim, da sta padla iz našega vlaka (v
katerem je bila Orjuna), ker je bil proti-
vlak v momentu, ko sta strela padla, že
tako daleč, da ne morem verjeti, da bi se
bili strela s protivlakom še slišali.«

Potniki v vlaku so se nad divjaštvom
Orjune strašno zgražali. Ženske in otroci
so jokali, mnogi pa so se vlegli na tla, da
bi jih ne bi zadele kroglice Orjunašev. Te-
mu vlaku sta bila priključena tudi en
solnograški in en monakovski vagon. Kaj
s oči tuji mislili, ko so videli to divjaštvu?

Najlepše pri celi stvari je pa to, da
so Orjunaši vlak na postaji z revolverji v
rokah zaustavili, ko je bil vlak že na od-
hodu, vsled česar je imel vlak v Podnartu
20 minut zamude. Tudi v Škofji Loki je
moral vlak na ukaz obojoraznih Orjunašev
in na grožnjo z revolverji čakati, vsled česar
je imel tam zopet 9 minut zamude.

Niti vojaštvo nima pravice ustavljati
vlakor, še manj seveda kaka civilna, žal
da tolerirana razbojniška družba. Orjuna
je imela s seboj svojega predsednika inž.
Kranjca. Ta je odgovoren za disciplino Or-
junašev. Zakaj ni preprečil tega postopa-
nja? Da je tako postopanje Orjune kazni-
vo, nam menda ni treba še povdarjati.

Govori se, da je g. Pašič po svojem ne-
uspehu že na Bledu dal ostavko. Dosedaj
ta vest ni potrjena, zanimivo pa je, da g.
Pašič tekom današnjega dne ni prihajal v
predsedništvo in tudi v svojem stanovanju
je odklonil vse obiske. Splošno pa je mne-
nje, da bo g. Pašič — če tega še ni storil —
v kratkem podal ostavko kabineta, in zato
se potrjujejo vesti, da bo kralj odpotoval
okrog 15. t. m. v Belgrad. V. Sch.

Divljanje Orjune na postaji Podnart-Kropa.

ODDANIH JE BILO OKROG 100 STRELOV. — MRTVIH IN RANJENIH TO POT
NI BILO. — ORJUNAŠKO LOPOVSTVO V KRANJU.

Ljubljana, 7. julija.

Pa še ni bilo dovolj incidentov! Oči-
videc nam poroča sledeče: »V Kranju na
postaji sem videl, da sta dva Orjunaša v
uniformi vodila enega fanta v civilu, da
odda neko pismo. Tega fanta so potem pe-
ljali nazaj v vlak in so ga suvali. Bil je
med njimi v vagonu. Ta slučaj, dosedaj še
zagoneten, je videl samo en očividci. Po-
vedati bi morda mogel kaj o tem tudi spre-
vodnik, ki je bil gotovo tudi v orjunaških
vozovih. Ko so prišli Orjunaši v Ljubljano,
so tulili kakor divje zverine. Tudi tuljenje
je njihova specialiteta.

Iz Kranja pa nam poročajo še o sle-
dečem divjaštvu tamošnjih Orjunašev:

V nedeljo 6. julija zvečer je bila zbrana
v Kranju v gostilni pri Pogačniku v poseb-
ni sobi družba nekaj naših fantov, ki so pri-
šli z orlovske prireditve v Stražišču. Pogo-
vor je med drugim nanesel tudi na Orjuno.
Samo ob sebi se razume, da Orjunašev niso
hvalili. Kar naenkrat pa udere v lokal pri-
bližno 20 obojoraznih kranjskih Orjunašev
pod vodstvom g. Modrijana, uslužbenca
pri tvrdki Fr. Gorjanc & Cie (!!) in g.
farmaceuta Peharčca. Poklicala in na-
ščuvala jih je žena kranjskega urarja g. Le-
vičnika, ki je menda prisluškovala pri oknu,
kaj se naši fantje pogovarjajo. Ko so Orju-
naši vdrli v gostilno, so zahtevali pojasnila,
kdo je rekel »Orjunci« in kje je tisti, ki se
je izrazil, da bo nočjo ubil predsednika
kranjske Orjune, kar je menda v svoji bujni
domišljiji slišala samo ga Levičnikova. Naj-
blj nasilno se je obnašal neki Gogala,
sin kranjskega policaja, ki se je že v gostilni
dejansko lotil g. P. Njega vredni tovariši so
bili predvsem znani Strnad, potem di-
jak Janša, Colnarjev in drugi. Ker
nočemo nikomur delati krivice, moramo res-
nici na ljubo povedati, da sta se načelnik
in predsednik Orjune dostojno obnašala.
Zahtevali so, da morajo naši fantje v petih
minutah zapustiti lokal. To so tudi storili,
da bi se izognili nadaljnjim incidentom. Ko
pa so prišli na ulico, so Orjunaši, ki so bili
zunaj na straži, zahrbtno napadli g. P. in
ga začeli pretepati z boksarji. Njih podivja-
nosti je komaj utekel. Šli so pa za njim in
ga čakali pred njegovim stanovanjem, da bi
izvršili obsodbo nad njim, pa ga niso pričaka-
li... Eden fantov je pred njih podivja-
nostjo ušel na streho, kjer so ga z revolverji
v roki iskali in mu pretili. Policije (mestne)
in žandarmerije ni bilo videti... Vsa pošte-
na javnost v Kranju se zgraža nad takim
postopanjem Orjunašev.

Vsa javnost, ki je orjunaškega nasilja
in stalnih njenih groženj in pretepaštva do
grla sita, se vprašuje, kako je to vendar
mogoče, da imajo Orjunaši orožne pobe, če
pa jih nimajo, zakaj se jim ne lostere
orožja? Kdaj smo pa že čuli, da smejo no-
siti orožje ljudje, ki so znani, da z revol-
verji napadajo? Orjunaši jih pa nosijo, gro-
zijo z njimi in streljajo na ljudi, potem pa
v svoji strahopetni odgovornosti za svoje
zločine lažejo, da so bili — napadeni. Je-li
človeško življenje res tako malo vredno,
da ga sme vsak Orjunaš ogroziti?

Preiskava o Matteotti- jevem umoru.

Rim, 7. julija. Te dni je sodišče v Ma-
teottijevem sučaju zaslišalo bivšega držav-
nega podtajnika za notranje stvari Finzija.
Prišel je se je v elegantnem avtomobilu.
Zaslišavanje je trajalo do dve uri. Nato
se je Finzi zopet odpeljal. Sledi zaslišanje
bivšega generalnega ravnatelja varnostne
straže De Bona, ki je istotako na svobodi.
— Listi se veliko pečajo z neko žensko

osebo, ki je veliko občevala v palači Vi-
minale, t. j. v notranjem ministrstvu, in
bila prijateljica De Bona in zaupnica Ros-
sija, Duminiya in podobnih fašistovskih ve-
ličin. To je takomenovana »grofica Vimini-
nalska«, ločena žena višjega častnika, ki
se je začela vojne pečala z več ali manj
temnimi posli in živela v ne ravno sijajnih
razmerah. Minolo zimo so se ji odprla
vrata palače Viminale in od tedaj je bila
tam reden gost. Njene gnotne razmere so
se očividno zelo izboljšale, hodila je ele-
gantno oblečena in se vozila z lepim av-
tomobilom, ki sicer ni bil njen, ki ji je bil
pa vedno na razpolago. A ta avtomobil je
bil last osebnosti, ki je zavzemala v faši-
stovski milici visoko mesto. Ta ženska je
imela baje veliko vlogo v prizadevanju, da
je izšel odlok o igralnicah. Posredovala je
med lastniki igralnic in vlado. A odlok je
izšel po izjavi Finzija neposredno iz Mus-
solinijevih rok. Javno mnenje zahteva, da
se aretira ali vsaj zasliši tudi ta pustolov-
ka; oblast je doslej odredila samo nadzor-
stvo nad njo.

V Duminijevem kovčegu so bili na-
šli med drugim usnjato torbo za listine. Ta
torba je bila baje last poslanca Matteotti-
je, ki je imel v njej dokaze o koruptivni
aferah v notranjem ministrstvu, katere je
Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

7. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bilo ob
pričetku borze vse polno blaga na razpolago,
Narodna banka je krila vse potrebe. Ob za-
ključku borze in po borzi je tendenca postala
čvrsta. V Curihi je na predborzi notirala de-
vizna Belgrad 6.75, na sklepni borzi pa je padla
na 6.65. — V efektni tendenca slaba.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj z dne 4. julija.)

Dunaj 0.11875—0.12075 (0.1173—0.1193),
Italija 3.5775—3.6075 (3.567—3.597), London
365.50—368.50 (362—365), Newyork 84.10 do
85.10 (83.25—84.25), Pariz 4.27—4.32 (4.25 do
4.30), Praga 2.471—2.511 (2.451—2.481), Curihi
15.10—15.20 (14.835—14.935), efekt. dolarji 83
do 84 (82.50—83.50).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka Zagreb 125 do
126, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 66 do
67, Jugoslavenska banka, Zagreb 115 do 116,
Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 215,
Prva hrvatska štedionica, Zagreb 917—920,
Slavonska banka, Zagreb 115 (ponudba), Dio-
ničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb,
119—123, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Za-
greb 1005—1060, Narodna šumska industrija,
Zagreb 85, Našica 89—90, Slavica 300, Slavonija
102—105, Trboveljska premogokopna družba,
Ljubljana 560 (ponudba), Združene papirnice
Vevče 140, 7 odstot. inv. posojilo 66.50—67,
Vojna odškodnina 127—128.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaj z dne 5. julija.)

Belgrad 6.65 (6.725), Budimpešta 0.0068
0.0068 (0.0068), Berlin 1.34 (0), Bukarešta 2.25
(2.20), Italija 22.90 (23.85), London 24.27
(24.25), Newyork 560.375 (560.50), Pariz 28.40
(28.10), Praga 16.40 (16.35), Dunaj 0.0079125
(0.007912), Sofija 4.05 (4.07).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 7. julija. (Izv.) Efekti: Živnosten-
ska banka 0, Alpine 409.000, Greinitz 131.000,
Kranjska industrijska družba 760.000, Trbo-
veljska družba 430.000, Hrvatska eskomptna
banka 103.500, Leykam 173.000, Jugoslovanska
banka 0, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 57.000,
Avstrijske tvornice za dušik 225.000, Gutmann
800.000, Mundus 845.000, Slavica 215.000, Sla-
vonija 87.000. — Devize Belgrad 843—847, Bu-
dimpešta 0.84—0.86, Kodanj 10.980—11.020,
307.100—308.100, Milan 3019—3031, Newyork
70.935—71.185, Pariz 3622 do 3638, Varšava
13.450—13.550, — Valute: dolarji 70.460 do
70.860, angleški funt 305.300—306.300, franco-
ski frank 3595—3625, lira 3040—3060, dinar
842—848, češkoslovaška krona 2067—2083.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 7. julija. (Izv.) Devize: Lira 146,
Zagreb 40.50, Pariz 174, London 197.30, New-
york 34.

hotel uporabiti v svojem govoru v parlamentu. O vsebini listin ni mogoče ničesar izvedeti.

Kakor je poročal »Il Popolo«, se je pojavil te dni nad poslopjem Regina Coeli aeroplan, ki je letal tako nizko, da se je skoraj dotikal strehe. Nastala so razna ugibanja: nekateri so mnenja, da gre za poizkus bega težjih krivcev v Matteottijevem slučaju, drugi pa mislijo, da bi fa-

šisti hoteli preprečiti nadaljnja odkritja na ta način, da bi krivce z bombo poslali na oni svet. Oblast je strašno službo v Regina Coeli znova poostрила.

Matteottijevega trupla še vedno niso našli ter se zopet utrjuje mnenje, da so truplo sežgali, in sicer v frimasonskem krematoriju v Veranu. — Socialistična stranka je razpisala 25.000 lir nagrade za odkritje trupla oziroma za njegovo usodo.

Poparjenost v vladni koaliciji.

BREZ VOLIVNE VLADE IN UKAZA ZA REKONSTRUKCIJO VLADE.

Belgrad, 7. julija (Izv.) Neuspeh gosp. Pašića je očividni in je izzval v krogih njegove in Pribečevićeve okolice katastrofalno razpoloženje, ki je tem hujše, ker znači ta neuspeh poslednji napor, da se obdrži sedanja koalicija na vladi. S tem, da je Pašiću ta napor izpodlel, je postal položaj jasen in je samo še vprašanje časa, da se koalicija tudi formalno poslovi od vlade. Večina pristašev koalicije tega poraza ne zakriva. Tudi govorice, da Pašić volivnega mandata ni zahteval, so vsekakor preveč naivne; tudi izgovor, da se vsled tega ni pristopilo k rešitvi važnih zadev, da bi se mogla izvršiti konferenca male antante v Pragi. Ne glede na to, da je bila konferenca že preložena, je jasno, da ne bo moglo priti do važnih sklepov, dokler ni razčiščen svetovni položaj, ki se vsled sprememb v Franciji in Angliji stabilizira.

Važno pri neuspehu je tudi dejstvo, da se Pašiću ni posrečila niti rekonstrukcija. To je najboljši znamenje, da bo prišlo do sprememb, radi česar je rekonstrukcija brez pomena, ker bo namesto nje kmalu prišla druga vlada.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Danes je sklical Pašić sejo ministrskega sveta, ki je trajala nad dve uri. Posvečena je bila večinoma notranjemu političnemu položaju. Predvsem je bil na vrsti Pašićev referat o bivanju na Bledu. Po seji so bili ministri slabo razpoloženi, zlasti Pribečević ni kazal prav nič veselega lica. Člani vlade so nam potrdili, da se je Pašić vrnil z Bleda brez volivnega mandata in brez ukaza za rekonstrukcijo vlade.

Ljuba Jovanović proti konfiskacijski praksi.

Belgrad, 7. julija (Izv.). Včeraj je obiskal Korošec g. Ljubo Jovanovića in se pri njem zadržal v razgovoru. Dr. Korošec je predsednika narodne skupščine opozoril na omejevanje svobode zborov in govora tudi poslancem in na postopanje policijskih oblasti glede konfiskacije listov. Jovanović se je taki praksi čutil in izjavil, da bo proti temu nastopil ustmeno pri notranjem ministru. Obljubil je tudi, da bo dr. Korošča obvestil o uspehu intervencije.

Zborovanje glavnega odbora demokratske stranke.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Včeraj se je vršilo v hotelu »Imperial« zborovanje glavnega odbora demokratske stranke, katerega so prisostvovali zastopniki dem. stranke iz vse države. Slovenijo je zastopal dr. Tomljenović, ker v Sloveniji še ni organizacija Davidovičeve stranke izvršena. V lepem govoru je Davidović pojasnil ustvarjanje opozicijskega bloka in njegovo borbo proti sistemu. Objavil je program opozicijskega bloka; vsi nadaljnji govorniki so odobraval delo in politiko Ljube Davidovića. Nato so sprejeli resolucijo, kjer se odobrava dosejanje politika ožjega glavnega odbora in parlamentarnega poslanskega kluba in priporoča, da tako politiko vodi še naprej. Resolucija je bila soglasno sprejeta, dasiravno je Pribečević potem nekaj zaupnikov skušal delati Davidoviću neprimerno. Seveda ni uspel in je večina govornikov obsodila njegov nastop in izstop iz dem. stranke.

Belgrad, 7. julija (Izv.). V tukajšnjih političnih krogih so razmotrivali včerajšnji potek zborovanja demokratske stranke. Vladni krogi nameravajo to zborovanje izkoristiti s tem, da trdijo, da je zborovanje pokazalo, da je Davidovičeva demokratska stranka za revizijo ustave. Kar se tiče opozicijskih krogov, se govori, da so vsi sklepi in govori v skladu s programom opozicijskega bloka z izjemo poudarjanja narodnega edinstva.

KRALJ NA PLITVIČKIH JEZERIH.

Zagreb, 7. julija. (Izv.) Snoči je potoval kralj Aleksander skozi Zagreb na Plitvička jezera.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) V političnih krogih se trdi, da se bo kralj Aleksander s Plitvičkih jezer podal naravnost v Belgrad. —

POZIV PREDAVCU H KONFERENCI OPOZICIJE.

Zagreb, 7. julija. (Izv.) Danes je prišel iz Belgrada brzojavni poziv na predsedstvo HRSS, da pride en član predsedstva

DRUŽBA MARKOVIĆ ZA NASILJA.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Volitve v znamenju politike »jake roke« so edini cilj, za katerim hrepene politiki kova kot so Laza Marković in Gregor Žerjav, ker le v tem vidijo rešitev svojih lastnih mandatov in upajo to število s takimi metodami še povečati. Vendar je Pašićev neuspeh te upe nekoliko podrl. Oni so koj po neuspehu imeli zaupen sestanek, kjer so sklenili, da je treba z dosedanjimi metodami nadaljevati, da bi izzvali Slovence in Hrvate in jih s preganjanjem prisilili do nepremišljenih dejanj ter bi tako ustvarili položaj, odkoder ne bi bilo izhoda kot volitve pod vodstvom Laze Markovića in sličnih politikov. Zato je v prihodnjih dneh pričakovati pojačene pritiska, da bi se tako učvrstila vera, da neuspeh g. Pašića ni tako velik, kot je v resnici. Vendar so vsi napor družbe »Marković« zaman, ker se bo morala umakniti v ozadje.

POLOŽAJ MINISTRA GRISOGONA OMAJAN.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Včeraj je pravosodni minister Grisogono obiskal predsednika narodne skupščine Jovanovića. Obisk se spravlja v zvezo z napadi na njegovo osebo s strani uglednih članov radikalne stranke. Razneslo se se govorice, da je minister podal ostavko, ker ni dobil zadoščenja niti od glavnega organa radikalne stranke »Samouprave«, niti od posameznih članov. Vest še ni potrjena. Vsekakor pa je Grisogonov položaj omajan in se smatra, da bo v kratkem še pred demisijo celokupne vlade izvršena izprememba.

jutri v Belgrad na sestanek opozicijskega bloka. Ker se bo dr. Maček podal najbrže na Dunaj k Radiću, ki je že 5. t. m. odpotoval iz Moskve, bo šel v Belgrad podpredsednik HRSS posl. Predavec.

TRGOVINSKA POGAJANJA.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Jutri se bo vršila seja prve sekcije za trgovinska pogajanja z Italijo. Razpravljalo se bo o zadnji carini.

Belgrad, 7. julija. (Izv.) Dne 9. t. m. se bo vršila plenarna seja naše in mažarske delegacije za trgovinska pogajanja. Nato se bodo pogajanja prekinila in nadaljevala jeseni.

NEZGODA SV. OČETA.

Rim, 7. jul. (Izv.) V petek popoldne so sv. očeta, ko je vstopil v svoje sobane, zadele v glavo vrata, ki jih je bil veter zaprl. Sv. oče je dobil poškodbo, ki se bo po mnenju zdravnikov zacelila tekom enega tedna.

MAC DONALD V PARIZU.

London, 7. julija. (Izv.) — Ministrski predsednik Mac Donald je izjavil v spodnji zbornici, da bo jutri na predlog francoskega ministrskega predsednika Herriota odpotoval v Pariz. Mac Donald ne bo dopustil, da bi se pojavil le kal nesporazuma, ki bi mogel razrušiti nade francosko-angleške ureditve. Že samo misel na to je strašna.

REPARACIJSKA KONFERENCA ODGO DENA.

Pariz, 7. julija. (Izv.) Iz Londona poročajo, da splošno odobravajo misel, naj bi se nameravana reparacijska konferenca preložila za 14 dni, ker upajo med tem izgladiti razna nesoglasja med francoskim in angleškim stališčem.

JAPONSKA SE OBOROŽUJE.

Tokio, 7. julija. (Izv.) V državnem zboru je mornariški minister izjavil, da svetovni položaj zahteva, da Japonska posveti največje pažnjo vojnemu letalstvu. Poleg 17 že določenih oddelkov zračnega brodogoja bo treba ustanoviti še 11 oddelkov.

TEŽKA AVTOMOBILSKA NESREČA.

Düsseldorf, 7. (Izv.). Vlak je zdrobil avtomobil, v katerem se je peljal knez Salm-Reifferschied s svojo družino. Knez in šofer sta bila na mestu mrtva, njegove tri hčere pa so prepeljali težko ranjene v bolnišnico. Nesreča se je zgodila, ker željezniška cestna zapora ni delovala.

BOJI V MAROKU.

Mellile, 7. julija. (Izv.) Uradno se poroča, da so se Španci poslastili mesta Kasba Darza, katero so oblegali.

OBSEDNA STANJE V BRAZILJI.

Rio de Janeiro, 7. julija (Izv.) Vlada je proglasila nad provinco Sao Paulo obsedno stanje zaradi vojaškega upora. Upor je že zaduščen.

Finančni stražnik umorjen vrh Golice.

Jesenice, 7. jul. (Izv.) Vrh Golice tik ob avstrijski meji se je včeraj popoldne zgodil krvav zločin. Invalid Lederer, doma s Koroškega, ki pa je sedaj naš državljan, je umoril z nožem finančnega stražnika Brinška. Lederer, ki je bival na Savi, se je pečal s tihotapstvom. Pri tem poslu ga je pa posebno oviral finančni stražnik Brinšek, ki je že parkrat zaplenil tobak in saharin. Vsled tega je bil hud na Brinška ter mu je grozil, da ga ubije. V soboto je Lederer prosil načelnika finančne straže na Jesenicah, naj mu dovoli iti na Golico, da se tam sestane s svojim očetom, ki pride s Koroškega. Načelnik mu je to dovolil ter mu dal za spremstvo Brinška. V nedeljo dopoldne sta odšla na Golico Brinšek in Lederer v družbi še dveh Ledererjevih znancev. Ker je bil Lederer med potjo z Brinškom zelo prijazen, Brinšek ni nič hudega slutil. Na Golici so sedeli vsi štirje skupaj, nakar je Brinšek šel v koč in tam oddal svojo puško. Ko se je vrnil k svoji družbi, se je dvignil Lederer ter Brinšku zabodel nož v prsi. Nato je zbežal čez mejo. Brinška so smrtno ranjenega prenesli v Kadišnikovo koč, kjer je prav bila zbrana večja družba koroških in naših izletnikov. Zločin se je zgodil kmalu popoldne. Obveščena je bila o zločinu takoj finančna straža na Jesenicah, ki je pa našla Brinška že mrtvega. Ta krvavi dogodek je vzpričo zadnjih žrtev med našo finančno stražo vzbudil veliko razburjenje. Nima pa ta umor takega značaja kakor oni v Sorici ali drugod na laški meji, nego je pripisovati zločin maščevalnosti enega človeka.

Stara liberalna trdnjava Krško — padla.

Iz krške občine 7. julija.

Pri nedeljskih volitvah je padla ta velika občina, ki jo je vladala do sedaj demokratsko-samostojna koalicija, v naše roke. Od 610 oddanih glasov odpade na SLS 342 glasov, to je nad 56 odst., JDS 166 glasov, to je 27 odst., na SKS 102 glasova, to je skoro 17 odst. Občinske odbornike si razdele stranke med seboj 19 : 9 : 5. Uradništvo pod vodstvom sodnika Jana je nastopilo z delom trgovcev kot JDS proti kmetom. Gostilničarje s par trgovci in par zapeljanci pa vodi pod firmo SKS Stoviček, tisto sodnika Jana, ki je češki priseljence. Kako zelo so si bili liberalci svesti zmage, kaže izrek starine dr. Romiha, ki se je hvalil, da pride v novi odbor, čeprav je bil na 24. mestu demokratske listine. Da se mu ta srčna želja ne bo izpolnila, za to smo poskrbeli mi okoliški kmetje, ki tvorimo ogromno večino v občini. Naša stranka je danes tako močna, da poton volitev liberalci ne bodo več prišli v občini do večine. V svoji onemogli jezi govorijo danes nekateri o razpustu občinskega odbora. To je vaš demokratizem! Garantiramo vam pa, da dobimo pri prihodnjih volitvah najmanj 25 odbornikov. Kolikor je pametnik Krčanov, morajo prej ali slej priti sami do prepričanja, da je trajno in za občino koristno delo mogoče le v sporazumu z okoličani. Resno besedo moramo nasloviti pri tej priliki na krške trgovce. G. Engelsberger, ki se danes toliko usaja za JDS, od koga pa je obogaten Vaš oče, ki je prišel kot ubog krščen nemški Jud v naše mesto, če ne od nas kmetov? Izpametujte se moške, ker si bomo sicer sami našli način, po katerem bomo s a m i prišli do svojih potrebščin. Bodite prepričani, da ni to samo prazna beseda. Kako so pa danes politične prilike v krški občini, so pokazali naši vrli volivci. ki so kljub pritisku krške gospode, kljub vsemu prigo-varjanju in grožnjam tako sijajno pokazali svojo voljo. Čast zlasti Svetodušanom, ki so dosegli na svojem volišču nad nasprotniki 120 glasov večine! Mi nismo več tisti, ki bi se dali od kogarkoli ustrahovati. Mi vemo, kaj hočemo.

Sv. Jurij pod Kumom. Volivcev 568, volilo 257. SLS 187 glasov (18 odbornikov), gospodarska stranka 70 glasov (7 odbornikov).

Stari trg pri Črnomlju. SLS 3 odbornike, Kmečka zveza (SLS 1, gospodarska stranka Predtrg 2, gospodarska stranka Stari trg 3 odbornike. Ta občina je bila že doslej v nasprotnih rokah. SLS je zelo napredovala.

Volitve županov v Ljutomerskem okraju. Ogromna večina občin v Ljutomerskem in gornjeradgorskem okraju je pri občinskih volitvah postavila samo listo SLS. V nekaterih teh občin so se vršile te dni volitve županov. Razen v Ljutomeru in Križevcih so izvoljeni sami odločni pristaši SLS za župane, in sicer: na C v e n u

Franc Slavič, v Grlovi Martin Makovec, na Kamenščaku Franc Ivanjšič, v Ključarovcih Alojz Znidarič, v Križancih Franc Belec, v Lokavcih Matija Vaupotič, v Stročji vasi Jožef Akerman, v Radoslavcih Fr. Zmazek, v Starinovicih Jak. Stuhec, v Ivanjcih Jakob Klemenčič, v Črešnjecih Fr. Santl. Slava zavednosti naših mož na Murskem polju!

V Trzinu je bil v nedeljo, 6. t. m., za župana — že šestič — izvoljen posestnik Mihael Colnar, odločen pristaš SLS. Tudi podžupan kot prvi svetovalec Janez Orel je vnet član SLS. Drugih odbornikov, dasi so bili izvoljeni na kompromisni listi, ni nobeden nasprotnik SLS, razen enega, ki je bil izvoljen na listi SKS, pa tudi ta je ugriznil v kisló jabolko in oddal glas istemu kakor drugi.

V Križah pri Trzinu je bil dne 8. t. m. izvoljen za župana bivši župan gosp. Franc Poljanec, posestnik in čevljarški mojster v Sebenjah, odločen pristaš SLS. Županski kandidat demokratov in samostojnih je pa dobil 7 glasov. Za podžupana je izvoljen g. Rakovec Anton, posestnikov sin iz Spodnjih Dupelj.

Izjava. Podpisana izjavljava, da izmed naju, ki sva izvoljena na kandidatni listi »Kmetске delavske in obrtne zveze«, nista bila nikdar pristaša samostojnežev in tudi sedaj ni nobeden — kakor trdi to »Jutro« z dne 1. julija 1924 v št. 153, ki se s tem tolaži ter hoče z lažjo sveto pokazati, da imajo naprednjaki na Prevojah 5 odbornikov, »klerikalci« pa le 4 odbornike. Resnica pa je, da ima SLS 3 odbornike, Kmetška delavska in obrtna zveza pa 2 odbornika, skupaj je tedaj 5 odbornikov SLS. — Prevoje, dne 2. julija 1924. — Alojzij Požar, posestnik in trgovec. — Ivan Lukman, tesar.

Politične vesti.

† Zborovanja SLS. Shod SLS se je vršil v nedeljo v Velikih Laščah. Ob zelo dobri udeležbi mož in fantov iz cele fare je poročal poslanec Škulj. V daljšem govoru je podal zgodovino dela SLS za čim širšo avtonomijo slovenskega naroda v SHS. Zelo pozorno so poslušalci sledili izvajanjem govornika. Soglasno se je sprejela zaupnica Jugoslovanskemu klubu. — Shod SLS Podgradom pri Novem mestu v nedeljo 6. t. m. je bil zelo dobro obiskan. Poročal je poslanec dr. Kulovec. Zborovalci so odobrili politiko Jugoslovanskega kluba. — Zbori zaupnikov SLS za okraje Ljutomer in Gornja Radgona so se vršili v nedeljo, dne 6. julija v Ljutomeru, Križevcih, Gor. Radgoni in Ivanjcih. Na prvih dveh je poročal narodni poslanec Žebot, a na drugih tajnik Marko Kranjc. Čim več je krivic in nasilja, tembolj se ljudstvo strnjuje v naši stranki.

† Resnica o občinskih volitvah. Pod tem naslovom prinaša narodno-socialistična »Nova Pravda« članek, v katerem razkrinkuje pisanje »Jutra« o »zmagi JDS pri obč. volitvah.« List ugotavlja, da si je »Jutro« prilastilo za JDS vse glasove, ki so bili pod firmo raznih gospodarskih strank oddani za druge stranke. Nato pa piše med drugim: »Nobena tajnost ni, kaj je dr. Žerjav zatrdel Pašiću glede mandatov, ki jih bo neki dobila JDS pri prihodnjih skupščinskih volitvah. Da ne bi bili naši samostojni demokrati prežgodej razkrinkani, zato se morajo poročila o sedaj vršilih se občinskih volitvah primerno prikrojiti... Rezultati dokazujejo, da je zmago odnesla SLS, ki je nastopala povsod pod svojim lastnim imenom, oziroma ponekod pod imenom »Kmečke zveze«, ki je pa vsem znana kot organizacija SLS. Doslej je SLS v skoro treh četrtinah občin absolutna gospodarica. Če bi se primerjale sedanje občinske volitve z zadnjimi občinskimi volitvami, bi se lahko ugotovilo naravnost velikanski napredek SLS. Primerjanje s skupščinskimi volitvami pa položaj nekoliko poslabšuje, česar »Slovenec« v svojih bombastičnih poročilih, ki se nam sicer zdi razumljiva, nikakor ne bi smel izpregledati. Ker pa hočemo biti pravični na vse strani, nečemo preiti dejstva, da se občinskih volitev nikakor ne sme primerjati z državnozbornskimi, kajti pri občinskih volitvah gre za vsa druga vprašanja, predvsem lokalnega značaja, kot pri državnozbornskih. Zelo motijo volivce v ta namen nalašč prikrojeni naslovi raznih gospodarskih list itd. Ako to upoštevamo, moramo reči, da je gola samoprevara, ako se piše o katastrofalnem porazu SLS. Tako pisanje pravi »napredni« stvari ne more koristiti, ampak jo le slabša. Priznamo pa, da lahko koristi namenom voditeljev JDS; to pa le v slučaju, če je Pašić tako kratkoviden, da verjame njihovim poročilom. Kdor ni slep, ta vidi, kako umetno slikajo samostojni demokrati izid sedanjih občinskih volitev. Že vedo, zakaj. Upamo, da smo jih s tem razkrinkali in da bo sedaj vsakomur jasno, koliko je dati na »Jutrova« poročila o občinskih volitvah. Dejstvo je, da podeželsko ljudstvo o nasilni režimski politiki noče ničesar slišati, zato JDS tudi nikjer ni upala z lastnim imenom na dan.

Taka je resnica! — Tako piše o »Jutrovih zmagah« glasilu NSS, ki brez dvoma spada k naprednjakem društvu. Saj je izšla izpod iste strehe kakor JDS. Značilno je, kako se napredna javnost zgraža nad poročili in metodami dr. Žerjavovih demokratov in Jutrovcev. Mi pa vnovič povdarjamo, da so bila vsa naša volivna poročila točna in resnična.

+ Pribečevič, Ninčič in »Orjuna«. Belgrajska »Pravda« piše: »Včeraj dopoldne je poklical g. Ninčič k sebi policijskega ravnatelja v Belgradu g. Lazareviča in mu povedal, da mu orjunasi groze, ker zahteva razpust njihove organizacije. Tako se nadaljuje »sloga« v radikalno-demokratski koaliciji, da jo mora končno reševati — policija.»

Beleške.

«Kako dr. Korošec v Beogradu laže.» Tako se glasi debelotiskani naslov »Jutrovega« poročila iz Belgrada, v katerem poroča, kaj je izjavil dr. Korošec uredništvu zemljoradniških »Novosti«. Dr. Korošec da je dejal, da vlada v Sloveniji izjemno stanje, da nam je prepovedano govoriti, da nam je prepovedano celo pisati o vladi in ministrih, da se moramo zato zateči k tajnemu delovanju, da Žerjavovi organi terorizirajo ljudstvo in da vzdružujejo Žerjavovi organi nelegalne organizacije oboroženih ljudi. — Te trditve dr. Korošca imenuje »Jutro« laži! »Jutro« menda ne ve nič, da je na shodih prepovedano celo poslanecem govoriti o trboveljskih dogodkih, da v Rajhenburgu ni smelo niti krščanskosocialno delavstvo imeti zaupnega sestanka; menda nič ne ve o zaplembah »Slovenca« in o sodni utemeljitvi teh zaplemb. Če pa se hoče o tem poučiti, naj pogleda par števil »Slovenca« nazaj, kjer so te utemeljitve natisnjene. Tam bo »Jutro« našlo trditve, da je vlada država in da je zato prepovedano govoriti ali pisati proti vladi, ker je vlada država. Tako stoji zapisano v sodnem odloku. Kako more torej »Jutro« imenovati sodno ugotovitev laž? Ali je ta ugotovitev postala laž morda zato, ker je ponovil dr. Korošec to, kar je v uradnem aktu? Ali je dalje morebiti laž, kar je govoril dr. Korošec o terorizmu? Ali je prešanje prstov mar ljubeznost? Ali je pretepanje mirnih ljudi sredi ulice — glej slučaj v Florjanski ulici — znak vljudnosti? Ali je prisilno razobešanje črnih zastav mar znak popustljivosti in obzirnosti? Kje so tukaj laži? Ali pa streljanje? Ali niso streljali v nedeljo v Podnartu? Ali si »Jutro« ne more misliti, kdo da je tam streljal? Ali »Jutro« prav nič ne ve, komu je pri nas dovoljeno nositi orožje in kdo ga tudi dejansko vedno s seboj nosi in strelja z njim? Kakšne »laži« je torej govoril dr. Korošec v Belgradu? Iz »Jutrovega« poročila se jasno vidi, da je začelo Žerjavovce biti nekoliko sram svoje lastnega dela, ki bi ga radi pred svetom prikrili in zato vpijejo na vso sopo, da oni, ki njihove grehe našteva, enostavno laže! To vpitje pa žerjavščine ne bo rešilo. V nedeljskem vlakcu se je z Gorenjskega vozilo tudi lepo število tujcev, ki so vse videli in slišali, kar se je spotoma godilo, v Ljubljani živi na stotine mirnih meščanov, katerim se kar dviguje, če govore o »junastvih«, izvršenih pod pokroviteljstvom in pod moralno odgovornostjo dr. Žerjava, in vsem tem ljudem je nemogoče iztakniti oči, usesa zaliti s svincom ali pa jim porezati jezike, da ne bi govorili tega, kar vidijo, slišijo in trpe dan na dan. Danes seveda, ko je ves svet poln gnusa nad Žerjavovskim početjem, je žerjavščina sram; ali je pa ni moglo biti sram že takoj početka?

Tudi »Narod« se jih otesa. Včerajšnji »Narod« poroča o nedeljski strelni vaji »Orjuna« v Podnartu in pravi med drugim: »Ne moremo vedeti, kdo je ta skrajno neprijeten dogodek zakrivil, to pa poudarjamo z vso odločnostjo, da se morajo taki in enaki dogodki enkrat za vselej končati. Absolutno nedopustno je, da se na ta način ogroža življenje na stotine mirnih izletnikov in potnikov in se jih spravlja v smrten strah in smrtno nevarnost (podčrtaj »Narod«). Računaj nasprotujočih organizacij naj se poravnava drugje, a ne v potniških vlakih in na železniških kolodvorih. Ne ozirajte se na levo ne na desno, zahtevamo energično, da v tem oziru vlada napravi red (podčrtaj »Narod«). — Sedaj so tudi pri »Narodu« le sprevideli, da se strelnega orožja ne sme dajati v roke ljudem, ki ne vedo, kaj je orožje. Sedaj se je začel zavedati tudi »Narod«, da v državi, ki naj velja kot kulturna, vendar ne gre, da se prirejajo »strelne vaje« kar na javnih prostorih, kjer pade lahko tudi kak popolnoma nedolžen človek. Bržkone je moralo biti v včerajšnjem gorenjskem vlakcu, ki je vozil Orjunaše v Ljubljano, tudi nekaj »naprednih« Ljubljancev, ki so imeli sami dovolj priložnosti videti, kam more tako početje pripeljati. Ko bo par orjunaških strelav zadelo v živo tudi nekaj »naprednjakov« ali pa celo Sokolov, naj se pa »naprednjaki« zahvalijo onim, ki tako početje podpirajo.

«Vlada naj napravi red», kliče včerajšnji »Narod«. S tem vzklikom »Narod«

trdi, da obstoje pri nas razmere, ki niso red, in da je za ta nered odgovorna vlada, kajti če za nered ne bi bila odgovorna vlada, je tudi ne bo mogel nihče klicati na pomoč, naj napravi red. Kdor pa trdi, da vlada trpi nered, ta govori in piše proti vladi. Kdor pa piše proti vladi, piše po pravoreku ljubljanskega deželnega sodišča proti državi, ker vlada reprezentira državo. Kdor pa piše proti državi, mora biti zaplenjen. Sinočnji »Narod« ni bil zaplenjen.

Sramujejo se jih. Nedeljsko »Jutro« piše: »Slovenec« hoče očitno vsako tatvino, vsak uboj in vsak umor naložiti na ramena JDS, četudi ve, da demokratska stranka in nje vodstvo nima s takimi incidenti absolutno nobenih stikov in dasi ve, da jih niti stranka niti njeno časopisje ne odobrava. Dalje piše: »Trebalo bi ločiti idejo od bojovnikov, med zadnjimi pa zopet organizacije od poedincev. Na splošno velja, da zaradi poedinih slučajev, naj so še tako tragični, obsodbe in najstrožje kazni potrebni, nikakor ne gre obsojati še organizacije in ne uničevati plemenite ideje, kateri je posvečena organizacija.« — Te izjave ne moremo drugače razumeti, kakor da jo smatramo z ene strani za izraz eramu pred javnostjo za celo vrsto danes še nepreiskanih in nekaznovanih počestnih zločinov, z druge strani pa te izjave ne moremo imenovati drugače kot figovstvo in licemerstvo. »Jutro« odklanja vsako zvezo med JDS in »Orjuna«. Zakaj jo odklanja? Splošno znano je vendar, da mora imeti »Orjuna« nekeje jako močno zaščito, in vsak človek tudi ve, kje da jo ima. Ali glasilu dr. Žerjava ne ve niti tega, da je v nedeljo iz Podnarta »Orjuna« sporočilo dr. Žerjavu o dogodkih v Podnartu? Zakaj se torej »Jutro« naenkrat umika pred odgovornostjo za to zaščito od strani onih, ki bi jo morali v vseh slučajih nositi, če bi bili močje! Ali bi se bilo »Jutro« umaknilo tudi v slučaju, če bi ljudje razne orjunaške nastope odobraval? Gotovo ne, ampak takrat bi se na tuj račun šopirilo kot petelin na gnoju. Zato je »Jutro« umik pred moralno odgovornostjo figovski umik in obenem hinavski umik.

»Kronprinz-Regiment«. Od somišljenika smo prejeli: Liberalni učitelj se pere v zadnjem »Narodu«, da je moral agitirati za avstrijska vojna posojila, češ, sicer bi bil ob glavo. Seveda, ljuba duša. Ali pa misliš, da se drugim ni godilo ravno tako? Mar ne tudi meni, ki sem moral nositi prisilni vojaški jopič, ti pa si sedel za katedrom? — Pa nekaj drugega za danes! Resničen dogodek. Imenoval je zadnji avstrijski cesar tedanji 17. pešpolk na čast svojemu sinu-prestolonasledniku »Kronprinz«. — Tistega večera, ko je dospela ta za liberalce menda posebno radostna vest v Ljubljano, je prišel s to radostno novico v neko znano in posebno dobro obiskano vinsko klet znani navdušeni oboževalec Habsburžanov in dični pisatelj slavošpevov o njih, tedanji šolski vodja I. D. — Radosti so mu žarela lica, usta na smeh raztegnjena do ušes, ko je pripovedoval vsakomur, kdor ga je hotel poslušati, kar mu je povedal tisti dan župan dr. Tavčar: da je prejel naravnost z Dunaja vest o tem velikanskem »odlikovanju«. — To veselje in navdušenje liberalnega učiteljskega prvaka pa ni bilo prav nič prisliljeno, temveč pristno in odkritosrčno. Kdo ga je silil, da naj kaže svojo radost? Bežite no, bili ste črnožolti do mozga, kakorkoli se danes perete in se hočete kazati bele. Mi smo škripali z zobmi in jih stiskali, vi ste se pa veselja smehljali in kazali svoje bele zobe brez škripanja.

Dopisi.

Še enkrat županske volitve v celjski okolici. Celjski dopisnik »Jutra« je zadnji čas začel pisati dolge domače naloge o tem predmetu. Pri tem zraven kislih kumare grize celjske »klerikalce« in se peni kakor besen. Vse psovke iz precej obširne svoje profesorske zakladnice je zmetel že nanje in še mu ne da miru »napredni« poraz pri županskih volitvah. Dan za dnem žene naprej svojo lajno o klerikalnem efijaltstvu. Demokratska gospoda, poglejmo si enkrat v oči in povejmo si vsi resnično glade teh volitev. Kljub vsej demokratski agitaciji in pijači je SLS v celjski okolici iz občinskih volitev izšla kot relativno najmočnejša. Ker sama zase ni imela večine in ker z demokratsko za noben ceno ni hotela iti v zvezo, če ravno odkrito priznavamo, da je med demokratskimi obč. odborniki več mož, ki jih osebno spoštujemo in cenimo, a iti z njimi kot reprezentanti najumazanejših strank na Slovenskem je absolutno nemogoče, so se zastopniki naše stranke obrnili na socialne demokrate s ponudbo za skupno delo. Ti so odločno odklonili podžupansko mesto, izjavili, da bodo pri odločilnih volitvah oddali prazne glasovnice, v ostalem pa da so pripravljeni pri občinskem gospodarstvu stvarno sodelovati. Jasnno je bilo sedaj, da za župana ne more biti izvoljen nihče drug kot naš pristaš ker 12 našim je stalo nasproti samo 9 »naprednjakov«, ki bi mogli dobiti župana le s pomočjo 4 pristavev »nepolitične občinske stranke«. Mi, odkrito povedano, na te 4 glasove nismo računali in se zanje tudi nikdar nismo potegovali, ker nam niso mogli donesti za delo potrebne

absolutne večine za izvolitev župana pa nam niso bili potrebni. Ta nam je bil zagotovljen brez njih. Pač pa je iz demokrat. pobesnelosti in iz tega, da se je demokratski nasledek listu od volitev naprej giral že kot bodajo župan, bilo jasno, da obstojajo zveze med »kristalno čistimi« nacionalisti »gospodarske stranke« in sedaj toli osvobozanim Pötschuchom, katerega mu so demokrate tudi pred volitvami ponujali kandidaturu na svoji listi. Brez tega računa je bil vsak up demokratov na njihovega župana prazen. Ker so nanj kljub temu načunali, spozna lahko vsakdo, kdor ve, da $9 + 4 = 13$, na čigar naslov da bi dopisnik »Jutra« moral oddati zbirko svojih psov. Njegovi pristaši so se pogajali z Nemci, mi nikoli! Če so kljub temu demokrate obsedeli na dilei, ni naša krivda! Dobili so, kar so zaslužili — klofuto! Vedno dvorezni hinavci so se počeno urezali. Kar se pa volitev občinskih svetovalcev tiče in bodočega dela, se naša stranka zaveda, da je dolžna storiti vse, da omogoči počeno delo obč. odbora in prepreči imenovanje gerenta. Ponudila je zato javno in odkrito vsem strankam njih moči odgovarjajoče število občinskih svetovalcev. Če so tako demokrate, kakor so cijajali našo ponudbo odbili, zopet ni naša krivda, če se volitve obč. svetovalcev zadnjič niso mogle pravilno izvršiti, če bo občinski odbor postal dela nezmožen in če bo prišel — gerent. Čudimo se edino socialistom, da s svojim zadržanjem pomagajo kopati greb občinski avtonomiji in utirati pot gerentu. Glejte le, da vas ne bo po slabi tovaršiji še bolj glava bolela, kakor po zadnjih volitvah.

Vrhpolje pri Moravcih je imel v nedeljo, dne 6. julija lep dan. Z lepo prireditvijo moravske orlovske srenje je bila združena ustanovitev orlovskega odseka na Vrhpolju. Že zjutraj je pristopilo 16 Orlov v krog jih in 20 naraščajnikov skupno k svetemu obhajilu. Po maši se je vršil ustanovni občni zbor, na katerem je zbranim vrhpoljskim fantom pojasnil naloge in pomen orlovstva zastopnik orlovske podzveze. — Popoldne se je vršila na Peletovem travniku, kjer so fantje in dekleta napravili z mlaji, zelenjem, venci in zastavami krasno telovadišče, telovadna prireditve moravske srenje, pri kateri pa so že Vrhpoljci krepko pomagali. — Nasprotniki so hoteli fante ustrašiti. Znani »Kovač« je hotel iz oddaljenih krajev pripeljati Orjuna; pa menda akcija ni uspela, ker Vrhpoljski fantje se ne dajo ustrašiti, tudi ne od »Kovača« in njegove orjune. Eno pa je bilo jasno: množice ljudstva, ki so se zbrale iz vse moravske doline, se pokazale, da so za Orla. Zato pa imajo fantje zavest in korajžo in bodo kmalu začeli graditi Društveni dom.

Dolenjavar pri Ribnici. Liberalce silno peče, da je občina Dolenjavar pri Ribnici po 35 letih padla pri volitvah 21. junija v roke SLS. Radi bi spravili občino zopet pod svojo oblast. Pa ne gre. Razpoloženje ljudstva je tako, da vsi združeni nasprotniki ne morejo dobiti dovolj podpisov za svojo listo. Prišel pa je na pomoč dr. Sajovic iz Kočevja in agent Klavs iz Gorenje vasi. Denarja dosti, pijače dosti, kot povsod. Značilna pa so agitacijska gesla. Ker ni predmeta za zabavljanje proti odboru SLS, ki je vzorno vodil občino zadnja tri leta, zato agent Klavs in jurist dr. Sajovic takole godeta: Občinski odbor je kriv visoke dohodnine v občini, je kriv zgube občinskega premoženja in sicer v tem, da je prihranil 110.000 K, od katerih pa mora občina plačevati procennte. Najlepša pa je tale: Če zmagajo klerikalci, bo župan kmet, a boljše, da imate za župana bogatino, od katerega pade cektin, od kmeta pa le uš! V odgovor rečemo le to, da bomo s prstom pokazali, kdo je v naši občini špicelj za dohodnino in to je iz vrste JDS!

Brezovica pri Ljubljani. Prijatelje našega odra opozarjamo, da pripravlja pevski odsek izobraževalnega društva Petrovičevca tridejan sko dramo iz svetovne vojne »Mrak«. Dramo režira in bo nastopil v vlogi slepega Vasilija g. Edvard Gregorin, član narodnega gledališča v Ljubljani. Čas objavimo pravočasno.

Iz selške doline pišejo: Pošta v Selcih že tretji mesec nima nobenega selškega pismo. Tako so od pošte odločeni: 2 župna urada, 4 šol. vodstva pa okrog 30 vasi in krajev. Bog pomagaj! Ali je res poštna uprava z denarjem tako pri kraju, da ne more primerno nagraditi človeka, ki bi potem rad prevzel ta posel? Ali bodo ostale za vedno te nazadnjaške razmere?

Radohova vas. Podpisani smo bili izvoljeni na kand. listi »Malih posestnikov, obrtnikov in delavcev« in odločno odklanjamo, da bi nas bilo prijavljalo kot listo S. K. S. ali J. D. S. Mi smo vložili nestransko listo in takšni ostanemo! Franc Nanger — Franc Klemenčič — Anton Celik.

Ribno pri Bledu. Znani liberalni dopisnik me na neosnovan način napada v »Učit. Tovariš« št. 26. Šolarska prireditve se je vršila kvaterno nedeljo v postnem času, pa še le v začetku počitnic pride s svojo intrigo na dan. O kakem pretepanju ne more biti niti najmanjšega govora, ker jaz otrok sploh nikoli ne strahujem s tepežem. Hvaliti otrok pa tudi ne morem in ne smem, kadar nič ne znanjo, ampak jih moram pokarati, ker tako zahteva zdrav razum in pedagogična pravila. Blizala se je birma, otroci so se pa ukvarjali z raznimi igrami. Ali je to prav? Kvaterno nedeljo smo opravljali v cerkvi molitve za padle vojaške; nekateri otroci so se jih udeležili, drugi so pa leteli že v dvorano Gasilskega doma.

Ali se ne pravi to otroke vzgojevati v protidržavnem duhu? Videant consules...

Zborovanje Slomškove zveze v Celju.

Dne 4. julija so imeli predavanja: nadučitelj Kržišnik o socialno-pedagoškem delu učiteljstva; dr. Anton Medved o krščanski vzgoji kot najtrdnjšem temelju države in človeške družbe in dr. Ogrizek o pravni zaščiti vzgojno ogrožene mladine.

Na mnogih praktičnih zgledih v šoli in izven šole je naduč. Kržišnik opisal socialno-kulturno delo učitelja, orisal šolo kot socialno ustanovo, pokazal veliko nevarnosti, ki jim je učitelj izpostavljen, ako ni vseskozi prežet s pristno socialnim mišljenjem in čuvstvom. Učitelj na deželi, v trgih in mestih naj ne išče samo takozvane boljše družbe, ki z nekega viška gleda na revnejše ljudstvo, ampak gre naj med ljudstvo s krščansko ljubeznijo v srce, žrtvujoc se zlasti najrevnejšim slojem. — Učiteljstvu je govoril iz srca, ko je tudi poudarjal, da naj se nikar ne meče v vrvež političnih bojov in ponižuje do navadnih strankarsko-političnih priganjavev. Učitelj bodi zvest in navdušen narodnjak in državljani, lahko celo odlični pristaši politične stranke, toda v šoli le vzgojitelj in učitelj. — Živahno odobravanje je sledilo njegovim izjavam.

Prof. dr. Anton Medved je izvajal na spisih največjih mislecev in učenjakov vseh časov tako: Aristotela, Cicerona, Avgušina, Tomaža Akv., Montesquieja, Rousseaua, Napoleona, Washingtona, J. mesa David, Rooswelta, Jamela, Craneja, Rusalskega, Slomška, Gregorčiča, da je edino religija ona sila, na kateri morejo države in človeška družba obstati. Navedemo samo nekatere citate: Prvi in najzanesljivejši pogoj vsake države je verska podlaga (Aristotel). — Zdi se, da krščanstvo stremi samo za onostranstvom, pa dela tudi za ta svet. Tri sestre poznaj: vero, čednost in srečo (Montesquie). — Nekateri menijo, da moramo pripisovati napredku vso moč, a to je storilo krščanstvo (Rousseau). — Treba, da neha krvočno boj. Izkušnja pa in razum mi pravita, da je le eno sredstvo za to: krščanska vera. (Napoleon). — Vera je prvi pogoj za srečo. Ni tisti dober državljani, ki hoče podreti ta stebel. (Washington). — Nevenljiva slava U. S. A. je, da so njeni velmože trdno verni (James David). Velika reč je, da je mladi gentlemen spreten in uren, a lepša, da je pošten (Roosevelt).

Visoko čislam učenjaka, ki nam preganja temo zmot, a višje cenim poštenjaka, ki hoči vedno pravo pot.

(Gregorčič).

V srca ljubljenih rojakov sej seme plemenitih mož, da bomo narod poštenjakov, da bomo narod vrlih mož.

(Slovo in naročilo. Gregorčič.)

Njegovo predavanje je bilo ognjevito, vznešeno, prepleteno s pesniško dikcijo in je navzoče naravnost očaralo, o čemer je pričalo burno odobravanje.

Dr. Ogrizek je v svojem predavanju v prvi vrsti ugotovil, kaj vse ogroža v sedanjem času vzgojo naše mladine. Dotaknil se je stanovanjske bede, razravnosti po družinah, alkoholnega vprašanja, slabih in pohujšljivih kino- in gledaliških predstav, pornografije itd. — V odpravo tega zla je navajal že obstoječe zakone, ki se ne izvajajo v takim obsegu, kakor ga zahteva to zlo. Utemeljeval je potrebo po novih zakonih, ki bi bolj uspešno posegali v ta žalostna vzgojna poglavja, zlasti je priporočal mladinska sodišča, v katerih naj bi bili poleg sodnikov tudi pedagogi. Mladostni zločinci ne sodijo v kaznilnice, ampak v poboljševalnice. Velike važnosti je vaješko vprašanje, ki zahteva veliko razmišljanja, kako bi se vajenci obvarovali pokvarjenosti v tovarnah, delavnicah in na cestah. Nujno potreben in pričačen bi bil zakon, da bi prisilil kapitalistična podjetja, naj ustanove primerne naprave v varstvo vzgojno ogrožene mladine svojih delavcev. Enakih dolžnosti naj bi se zavedali tudi občine z ustanavljanjem zavetišč, igrišč, dečjih domov, kolonij itd. Prava versko-nravn vzgoja pa je najboljša in najuspešnejše sredstvo za omejitev vsega navedenega. Stvarnim izvajanjem je sledilo učiteljstvo z veliko pozornostjo, saj je posegel predavatelj v vsakdanje učiteljske skušnje, o čemer je pričala živahna debata in pohvalno priznanje gospodu predavatelju.

Popoldne so udeleženci napravili v skupinah razne izlete v okolico, kakor na Stari grad, k Sv. Jožefu, v Dobro, Rogaško Slatino, v Petrovče in Zalec. Ko so se izletniki zvečer vrnili, so jih iznenadili odlični celjski meščani. Napravili so jim lep in prislečen pozdravni večer. Vrstili so se medsebojno pozdravi, vmes pa je krasno prepeval Mihelčičev pevski zbor. V nepozabnem spominu bo ostal ta lepi večer vsem udeležencem.

Gospodarstvo.

Kreditna politika Narodne banke.

Kakor smo že poročali, je na plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice referiral dr. K. Triller, o vprašanju kreditov Narodne banke za industrijo, trgovino in obrt. Ker smo se večeraj radi pomanjkanja prostora dotaknili samo par točk, prinašamo danes obširnejše poročilo.

Za podeljevanje kreditov je na podlagi organizacije Narodne banke edino kompetentnih 12 članov upravnega sveta, ki biva stalno v Beogradu. Ta 12 članski odbor — ožji upravni odbor — je izključna instanca za podeljevanje kreditov. Jasno je, da tukaj ne more biti pravičnega razumevanja za kreditne potrebe našega gospodarstva.

Predno se pomudimo pri specijelno slovenskih potrebah kreditov Narodne banke, omenjamo, da Narodna banka odklanja tudi lombardne kredite.

Upravni odbor Narodne banke pravi, da je Narodna banka v prvi vrsti poklicana, da regulira našo valuto, drugič, da daje sezonske kredite za izvoz cerealijs, tretjič, da zadovoljuje kreditnim potrebam naše industrije, trgovine in obrti. Belgrajski gospodarski krog Narodne banke so opozorjeni, da dobiva Slovenija le malenkostne kredite, ki nikakor ne zadostajo potrebam naše industrije. V upravnem odboru pa je padla beseda naj slovenska industrija če ne more obratovati naprej, enostavno proda svoja podjetja inženirskemu kapitalu. Preveč smo se baje razmahnili na industrijskem in trgovskem polju in zaradi tega ne moremo obratovati naprej!

Narodna banka argumentira sledeče: Slovenija sploh ne potrebuje kreditov, ker je — prebivalstvo Slovenije dovolj dozorelo, da vlaga svoj prihranjeni denar v denarne zavode, ki da imajo skoro preveč vlog. Ti se lahko vporabijo za kredite trgovini in industriji. Ostale pokrajine pa — po mnenju upravnega odbora Narodne banke — nimajo dovolj vlog zaradi tauriranja denarja ter ne morejo finansirati trgovine in industrije in zato so povezani na kredite Narodne banke.

Za dovolitev kreditov pri Narodni banki je bilo vloženih ca. 200 prošelj, za katere ni pričakovati rešitve do konca t. l. Da je prišlo do tolikih zahtev po povišanju kreditov je kriva visoka bančna obrestna mera, ki daleko prekaša obrestno mero Narodne banke. Da se kreditne zahteve pri Narodni banki zmanjšajo, je potrebno, da privatni denarni zavodi znižajo svojo obrestno mero.

Mednarodna konferenca o prirodnih energijah.

V času od 30. junija do 12. julija t. l. se vrši v Londonu mednarodna konferenca o prirodnih energijah. Povod za to konferenco je dala razstava Velike Britanije v Wembleyu. Odbor, ki je bil v ta namen sestavljen, je povabil iz vseh držav zastopnike in strokovnjake, da se ustvari na ta način pregled, koliko je na razpolago vodnih in drugih sil in kako bi bilo to mogoče gospodarsko izkoristiti. Obenem je povabil tudi posamezne države, da pošljejo čim izčrpnije podatke, koliko je še v njihovih deželah neizrabljenih vodnih, kaloričnih in drugih sil. Za Jugoslavijo je Udruženje jugosl.

inženjerjev in arhitektov poverilo sestavo referata inž. Kürschnerju.

Ker se pri nas često govori o velikih vodnih in drugih prirodnih silah, prav malo jih pa ima jasen pojem o resničnem stanju teh sil in njihovem pomenu, prinašamo v naslednjem kratkem posnetku tega poročila.

Kot vira energije prihajata pri nas v prvi vrsti v poštev premog in vodne sile. Premogovne zaloge znašajo osem in pol milijarde ton in se razdelijo geografsko v tri skupine. Zapadna skupina obsega Slovenijo in zapadno Hrvatsko z eno milijardo in 600 milijonov ton zalog; centralna skupina obsega Bosno, Slavonijo in Dalmacijo s ca. 4.9 milijard ton, vzhodna skupina pa obsega Srbijo z zalogi dveh milijard ton. V letu 1922. se je nakopalo 100 tisoč ton črnega premoga, 2,650.000 ton rjavega premoga in 970.000 ton lignita, skupno torej 3.9 milijonov ton. Slovenija je producirala leta 1922. 1500.000 ton, Bosna 1,070.000 ton (več nego pred vojno), Srbija 570.000 ton in Hrvatska s Slavonijo 440.000 ton.

Kar se tiče kvalitete našega premoga, moramo omeniti, da je črni premog, ki se nahaja skoro izključno samo v vzhodnem delu države, nesposoben za koksanje. Rjavi premog daje koks slabše kvalitete kakor tudi lignit. Ravnotako tudi naš premog ni prav dober za železnice. Ker se naš premog ne da predelavati v plavžarski koks, se pri nas ni razvila takozvana težka industrija. Zaradi tega je treba posvetiti največ pozornosti izrabljanju vodnih sil, ki predstavljajo pogonsko silo bodočnosti.

Po statističnih podatkih generalne direkcije voda razpolagamo z hidrovalično brutoenergijo pri minimalnem vodnem stanju ca tri in pol milijona konjskih sil, pri srednji vodi pa 7—7.5 milijonov k. s. Od vseh sil, ki so na razpolago, se izrablja v celi državi približno 165.000 HP. Vse ostale so neizrabljene. Prosto se razdele naše vodne sile po celi državi približno enako. Samo Vojvodina ima manj vodnih sil, kar se pa da nadomestiti z dovodom iz drugih krajev.

Za industrijo je izrabljanje vodnih sil velike važnosti. Predvsem bi se dala ustvariti pri nas velika aluminijeva industrija. Ravnotako bi se dala provesti elektrifikacija naših železnic.

O naravnih pogonskih silah Jugoslavije se doslej v mednarodnih krogih ni dosti čulo, najmanj pa v onih državah, ki bi bile sposobne finančno sodelovati pri izrabljanju teh sil. Za to je ta konferenca lepa prilika, da se tudi zunanji svet opozori na bogastvo naših dežel in jih zainteresira zanje. Zal da poziv komiteja za pripravo te konference ni našel pravega odziva pri merodajnih krogih, zato ni bil referat tako skrbno pripravljen in diskutiran, kot zasluži predmet, ki ga obdelava.

g Zastopstvo za velesejem. Belgijska tovarna za toaletno milo namerava razstaviti svoje izdelke in išče dobrega zastopnika. — Pojasnila v sejmškem uradu, ravnateljstvo.

g Izaks Narodne banke dne 30. junija t. l. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 22. juniju.) Aktiv: metalna podloga 436.2 (—5.6), posojila na menice za odkup kromskih novčanic 1203.2, račun začasne izmenjave 389.9 (+2.0), državni dolg 2966.3 (+2.3), vrednost drž. dolen 2138.3, saldo raznih računov 36.9, skupaj 8,507.5; pasiva glavnica in rezervni fond 30.9 (+0.2), bankovi v obtoku 5433.9 (+25.6), državni račun začasne izmenjave 389.9 (+2.0), terjatve dr.

žave 3.6 (—37.3), razne obveze 447.6 (—34.5), vrednost drž. dolen 2138.3, ažijs 63.0 (+1.1), skupaj 8,507.5. — Zanimivo je, da se metalna podloga stalno zmanjšuje. Po izkazu Narodne banke z dne 31. januarja letos je znašala 450.9 milijonov dinarjev, 31. marca t. l. je znašala 439.5 milijonov dinarjev, dne 30. junija pa kakor je razvidno iz gornjih podatkov samo 436.2 milijona dinarjev. Res je sicer, da se je tudi oblok bankovcev zmanjšal v tej dobi za ca. 340 milijonov dinarjev, vendar pa to ne znači napredovanja, ker je napredovanje nujno zvezano s pomnožitvijo zlate podlage.

g Gibanje cen v veletrgovini. Belgrajski »Privredni pregled« priobčuje indekse številke o gibanju cen v veletrgovini meseca junija letos.

Za junij navaja indeksno številko 1984 (maj 1911, april 1973, marec 2040, februar 2101, januar 2034). Totalni indeks je torej narastel od maja na junij za 73 točk ali 3.8 odstotkov. Skok v veletrgovini je v glavnem povzročil padec dinarja. Dinar je od maja na junij padel za ca 8 odstotkov. Cene niso držale koraka z valuto, ker se ne prilagode takoj kurzu dinarja. Zanimivo pa je, da je pri porastu cen vseh produktov cena poljedelskih pridelkov padla.

g Hmeljarski kongres. Iz Prage poročajo, da je sklicala Zveza čeških hmeljarskih producentov v Zato mednarodni kongres hmeljarjev za mesec avgust. Povabljeni so organizacije iz Francije, Belgije, Jugoslavije, Poljske in Avstrije. Kongres se bo pečal z aktualnim vprašanjem hmeljarstva in uzancami hmeljarske trgovine.

g Žetveni izgledi v Rusiji. Kakor poročajo ruski gospodarski listi, so bili žetveni izgledi sredi junija srednji. Od tedaj pa so se razmere spremenile, ker je bila v Povolžju in Ukrajini suša. Vendar pa se Rusi nadejajo, da izvoz žita ne bo trpel in da bo izvoz v kampanji 1924-25 isti kot v kampanji 1923-24.

g Gospodarska kriza v Nemčiji. V prvi polovici t. l. se je otvorilo v Nemčiji 1166 konkurzov, od tega samo v juniju 595, v maju pa 328. Tako visokega števila konkurzov ni bilo v Nemčiji že od l. 1914.

g Amerikanski žitni trust. Iz Newyorka poročajo: Amerikanska farmerska zveza namerava fuzijonirati 5 velikih firm za žitno trgovino v Čikagu. Te firme posedujejo okoli 5.000 elevatorjev in skladišč v celi Uniji. Skupno s amerikansko farmersko zvezo se je ustanovila velika delniška družba, katero bo finansirala farmerska zveza. Trgovski promet omenjenih 5 firm je znašal letno približno 1 milijardo bušljev, kar pomeni ¼ vse ameriške žetve žita.

g Avstrijski šiling. Kot znano je pred tedni Avstrija dala v promet srebrni denar, šiling. Čistina tega šilinga je 800/1000 t. j. v vsakem šilingu je 80% čistega srebra. V dolarje preračunana znaša vrednost šilinga 5.685 severoameriških centov. Zanimivo je, da so v prometu šilingi takoj izginili, dasi jih je Avstrija izdala primeroma mnogo. Ljudje so šiling takoj smatrali kot pripravno sredstvo za težaviranje. Kdor ga je enkrat dobil, ga ni več pustil iz rok. Zato je že sedaj srebrni šiling v prometu zelo redek. Posebno ga iščejo srednji sloji. Že v prvih dneh po izdaji je imel srebrni šiling 50 odstot. ažijs t. j. za srebrni šiling se je plačevalo v papirju 50 odstot. več kot pa znaša njegova nominalna vrednost. Seveda so avstrijske oblasti proti temu takoj energično nastopile. Posledica tega je, da se sedaj s šilingom v Nemški Avstriji le tajno trguje, da se izogne na ta način prej občutnim

denarnim kaznim, ki jih je vlada zapretila onim, ki bi trgovali s srebrnim šilingom. Posledica teh kazni je pa na drugi strani tudi, da se srebrni šiling tihotapsko izvažajo iz Nemške Avstrije. Tudi proti temu so avstrijske oblasti energično nastopile. Določile so visoke kazni za tihotapce in naročile obsejnim uradom, da vrše natančno kontrolo. Na ta način mislijo zadržati srebrni denar doma, kar bo pa zelo težko mogoče, če po znanem Greche-movem zakonu, da slab denar vedno izpodrine dobrega. Dokler so v mednarodni trgovini dobre in slabe valute, toliko časa bo ostajal slab denar doma, dober pa bo šel iz države v inozemstvo za različna plačila inozemcem.

g Zopetna uvedba terminske kupčije z žitom. Po desetletnem presledku bodo vpeljali v Nemčiji na borzi zopet terminsko kupčijo z žitom in moko. V Avstriji je bila po zaslugi dr. Kreka borzna terminska kupčija z žitom kot našemu gospodarstvu škodljiva prepovedana. Dovoljena je bila v nekdanji monarhiji samo na borzi v Budimpešti.

g Tečaj zlate nemške marke. Nemška zlatna marka notira po pariteti berlinske borze danes krog 20 dinarjev (4.98 zlatih mark za 100 Din.).

»STENICOL« najboljšo sredstvo proti stenicam. Glavna zaloga: Drogerija A. KANC — LJUBLJANA, židovska ulica števil. 1.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v °C	Psihrom. diferenca v °C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
6./7. 21 h	736.9	26.6	1.4	jasno brez v.	—
7./7. 7 h	739.2	24.1	2.2	d. obl. s. zah.	—
7./7. 14 h	738.7	28.2	3.6	d. obl. vzh.	—

Kot sostanovalec

se sprejme soliden gospod na hrano in stanovanje. Poizve se Ilirska ulica 19, II. nadstropje deano.

DVA UČENCA za pleskarstvo in slikarsko obrt sprejme Bokai, Celovška c. 65.

INSTRUIRAM čez počitnice nižješolce v vseh predmetih, proti hrani in stanovanju tudi na deželi. Ponudbe na upravo pod »Akademik«, 3869

Gospod se sprejme hot SOSTANOVALEC Naslov v upravi pod 3865.

Prodajalka večša meš. trg. želi nastopiti. Gre tudi v spece-rijsko trgovino. Pisma pod »Prodajalka« števil. 3864. —

Sprejme se samostojen medicinski pomočnik in vajenec Ponudba pod »Medicarski pomočnik« na upravo lista.

MEBLOVANA SOBA event. s hrano, SE IŠČE za dve dijakinji za konec avgusta. Želi se nemška ev. ital. konverzacija, nadzorstvo ev. pouk. — Ponudbe na upravo lista pod števil. 3824.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

Ker se je zasilal v tem trenutku zunaj ostri, zapovedujoči glas gospe Hartmannove, vrže Bertold zopet blazino skozi okno in se požene hitro za njo.

Lora vzdihne. Bertold je bil močan, lepo rasel mladenič, samo neumen. Njegova mati pa tudi ne bi pustila, da bi se ž njo poročil. Hotela je dobiti mnogo denarcev.

Tako je deklica zopet zasanjala, zrla v okno in ogledovala svoje rumene lase. Tedaj so zopet hiteli pred njenimi dušnimi očmi vsi, ki so bili v njo zaljubljeni, samo broznika s petimi otroki ni bilo vmes.

»Rečem vam, Hartmann, samo jeza!« Z gostilničarjem se je vrnil neki človek, dr. Friedlieb, posestnik, praktičen zdravnik, poglavar in vaški »boljševik«. Štel je blizu štirideset let, odkritega obraza, dobrosrčnih, pod obrymi malo skritih oči. Že zunanost je kazala vso mnogovrstnost njegovega poklica: blede čelo, a močan rdeč obraz, zlati naočniki in palica s srebrno kljuko, dolgi čevlji in debela kmetska obleka, perilo brezmadežno, rumena kapica na glavi. Nejevoljen je vrgel kapo na stol.

»Samo jeza, samo budalost!« »Gospod doktor, vedno se takoj preveč jezite,« pravi Hartmann.

»Kako se ne bi jezil! Malomaren naj bom, zaspan, jokav? Kaj?! Vse moje doktorstvo mi ne prinaša počenega groša! Ker mi ni zato, kot mnogim mojim tovarišem, da so ljudje bolni, ampak da ostanejo zdravi. Proklet! Zakaj sem pa ustanovil zdravstveno društvo? Zakaj pa imam tukaj vsako soboto poljudno znanstveno predavanje? Čemu raz-

širjam koristne knjige? Da ima taka stara babura, kot je Scherwenkova, pri 16 stopnjah Celzija zaprto okno? Da sedi v okuženem zraku? Spoditi bi morali tako staro škaflo iz zdravstvenega društva. Ježeš, ježeš, gospod dohtar, saj me vendar tako trga po zobeh! Ne bahajte se, ki se bojite ljudi, sem odgovoril, »saj nimate nobenega zoba več.« Nimam ne, gospod dohtar, toda korenine imam — korenine! — — Vidite, Hartmann? Ker ima stara baba korenine, ne odpira oken, ne pušča zraka v sobo! Hartmann odide k predelu.

»Želite mogoče kuminovca, gospod doktor?«

»Ne, — likerjal! Prav slabo mi je pri želodcu od tega Scherwenkinega zraka. Povejte mi, Hartmann, kako je pa zdaj z zidarjem Winklerjem?«

»Ne sprašujte rajši, gospod doktor!« »Moram vprašati. Ali še tako pije? Upam, Hartmann, da ste kemikalije, ki sem vam jih dal, vedno vestno devali v steklenico, iz katere natakate Winklerju. Rešiti ga hočemo, ne da bi on za to vedel. Pri- gnusiti mu moramo to čarbo.«

Hartmann pride iz predela.

»Prosim, to je liker! Gospod doktor, z Winklerjem, to je strašno. Vaše zdravilo, ki mu naj prignusi pijačo, sem vedno deval v petlitsko steklenico in mu iz nje natakaj. Nekoč sem se zmotil, da sem vzel steklenico čistega žganja iz žita in mu ga prodal liter.«

»Prokletu vendar, to mu bo zopet škodilo.« »Ne, čisto žganje mi je nazaj prinesel in rekel, da hoče imeti svoje žganje, ki mu bolje diši.«

Dr. Friedlieb je izpraznil izozno kozareček likerja.

»Še en kozareček, Hartmann, še enega, — to je — to je — živina! Ti — ti bi žrli celo petrolej! Hartman, obupal sem! Pri najboljši volji se ne more nič začeti.«

Hartmann je mignil z rameni.

»Res, zidar Winkler je nevhvaležen. Vaša sestra, gospodična Ivanka, je zdaj zopet njegovim peterim otrokom spletla zimske nogavice.«

Zelo razburjeni dr. Friedlieb je kar poskočil.

»Moja sestra, to je — to je — o Hartmann, če ne bi bila moja sestra, bi rekel, da je gos, velika, patentirana, pitana gos za razstavo! Nogavice pletel za otroke zidarja Winklerja! Seveda, da bo rešen lopov vse skrbi za družino, da bo imel zadnji vinar za Vašo strupeno čorbo. Moj Bog, ta Ivanka! Ženske so vse brez razuma, Ivan-pa je — naj bo, nočem zmerjati, ker je moja sestra. Razum, pamet — niti sledu! Mačko ljubljeno hraniti, »Krščansko devico« brati in za Winklerjeve otroke nogavice pletiti, to je zanj, to je vse njeno človečanstvo.«

»Dobre namene ima, gospod doktor, ko daje vbogajme.«

»Dobre? Vbogajme, to je neumnost, moj dragi, to bi že lahko uvideli, največja beračija! Kaj je pa pomagano kake družini s tem, da dobi nove nogavice? Ali ne ostane tudi z novimi nogavicami v uboštvu? Ne, moj ljubi, vbogajme, to je prazen izgovor, s tem si skušamo pomiriti vest, varamo sami sebe. Zdrave življenjske pogoje dati, ustvariti razmere, da ne potrebuje nihče vbogajme, to je pravo! Na primer v našem slučaju tega človeka odvaditi pijančevanja.«

»Prav to je pa težava.«

»Res je, toda samo to se izplača delati,

kar je težko. Glejte, nogavice pletiti zna vsak, to ni nikakoli socialno skrbstvo. In kar dela naš deželni svetnik, da izdaja odredbe in ima na socialnih kongresih dolge govore, ali da pošilja težke članke v časopise, to je pa še manj vredno, kakor pletiti nogavice. To nima nikake druge koristi, kakor da dobi končno deželni svetnik »orla« četrte vrste. Ne, Hartmann, vsak mora sam poseči vmes, vsak v svojem področju. Kaj bi samo krparili, limali ali celo druge podpirali v lenobi in nemarnosti; ne, pota kazimo, temelje gradimo! Prinesite mi zdi kuminovca!«

»Meni se zdi, da slišim godbo v vasi,« pripomni Lora.

Dr. Friedlieb se obrne:

»Ah, Lora, vi ste tudi tukaj? Dober večer! Še videl vas nisem. Godba, mislite? Počakajmo! Jaz ne slišim nič. Odkar imam te nesrečne polipe v ušesu —«

»Res je, jaz tudi slišim,« ga prekinje Hartmann, »to je godba.«

»Lora, Lora, Lora! Godba je prišla v vas,« zavpije Bertold Hartmann na dvorišču in zdirja na cesto.

V istem trenutku se odpro vrata čumnate in Kristina Hartmannova, dekle kakih štiriindvajset let, vstopi:

»Oče, zdi se, da prihaja godba.«

Takoj nato se prikaže pri drugih vratih gospodinja Hartmannova.

»Glej, Lora, da boš brž gotova; godba prihaja, se zdi.«

»Na,« pravi dr. Friedlieb, »to je za nas najnovejša.«

Za nameček pride Gottlieb, stari hlapec, razburjen in hoče nekaj povedati, toda dr. Friedlieb mu preskača besedo:

»Molčite, Gottlieb, vidite se vam, da se vam zdi, da prihaja godba.«

KUHARICA

starejša, ki zna dobro kuhati in ki bi opravljala tudi druga hišna dela, dobi stalno mesto v dobri hiši. Ponudbe pod »Dobra kuharica« na upravo »Slovenca«.

Čevljar, pri krojevalcu, zmožen voditi ca 8 delovnih meči, želi prenesti službo in sicer v Sloveniji. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Delovodja«. 3838

Mlinar ki se razume na vsa opravila v mlinu, išče službe. Nastop lahko takoj. Ponudbe z navodbo plače na Karol Govže, Sušje 25, p. Ribnica.

IŠČEM STANOVANJE z 2 sobama in kuhinjo. Najraje pa vzamem malo hišo v najem na periferiji mesta ali bližnji okolici. Ponudbe pod A. H. na upravo lista.

Gradska glazba v Vinkovcih

išče glasbenike profesionalne v vseh obdobjih. Isto sprejme 5 slug in enega pisarja na magistratu pod dobrimi pogoji. Godbeniki na lok imajo prednost. Ponudbe na Gradsko kapelnika Vinkovci, s prilož. znamko.

Absolvent mešč. šole išče kakršenkoli zaslužek med počitnicami. Ponudbe na upravo pod »Delo«. 3839

ABSOLVENT

drž. dvoraz. trgovske šole z nekaj prakse v lesni trgovini išče mesta pri kakem večjem ind. podjetju. Cenj. ponudbe pod »Vesten« na upravo »Slovenca«. 3786

Čevlj. pomočnika dobro izvežbanega, sprejme takoj, Josip Pogačar, čevljar, Radomlje štev. 5. —

Železninar z daljšo prakso, vojaštine prost, želi mesta, najraje v Ljubljani. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Pošten«. 3757

KORESPONDENTA (KORESPONDENTINJO)

samostojnega, z daljšo prakso, stenografa in stroje-pisca za slovensko in italijansko, po možnosti tudi za hrvatsko in nemško dopisovanje. IŠČE za takojšnji nastop. Plača po dogovoru. Ponudbe na: **And. JAKIL, tovarna koč in čevljev d. d. KARLOVAC (Hrvatsko).**

IZJAVA. Jaz Ludvik Vidmar, trgovec sin v Boharini in jaz Ignac Hren, posestnika sin v Loški gori, izjavljava tem potom, da sva dne 29. junija 1924 v gostilni Kračun v Zrečah g. Davorina Kračun, trgovca sina v Zrečah brez povoda in docela neutemeljeno žalila in obžaljujemo te žalitve ter se mu zahvaljujemo, da ni napeljal proti nama zasebno tožbo radi žaljenja časti. — V Konjicah, dne 5. julija 1924. — Ludvik Vidmar l. r. — Ignac Hren l. r.

Sprejem
KLEPARJA

ki dela popolnoma samostojno. Prostor je za trajno delo zasiguran. Vstop bi bil takoj. —

FRANC TAŠKER, sploš. kleparstvo, Celje.

POHIŠTVO

za spalnico in kuhinjo ceno naprodaj. Naslov v upravi pod št. 3866.

PRODA SE:

Oljnati transformator
Visoka nap. 2500 Vt
Nizka nap. 380/220 Vt
6 K. VA
50 Perriod
2 Amp.
»Električna zadruga«
Spod. Šiška

Sobico malo, prazno in suho, če mogoče s posebnim vhom, iščem za shrambo svojih knjig. — Cenj. ponudbe sprejema iz prijaznosti trafika »Modic« v Kopitarjevi ulici. 3841

Ušla je mlada papiga iz vile št. 19 na Prulah. Najditelj naj jo blagovoli oddati proti nagradi istotam g. ravnatelju Vučak Gustav.

STANOVANJE, 1—2 sobi s kuhinjo išče mirna stranka brez otrok, kot najemnik ali kot podnajemnik. — Ponudbe pod »Nujnost« na upr. Slovenca.

HIŠA

z lepo svetlo delavnico, v središču Ljubljane, se takoj PRODA pod jako ugodnimi pogoji. Ponudbe pod šifro: »HIŠA« na Aloma Comp., Ljubljana. 3826

50.000 Din

posojila za 1 do 2 leti želi podjetje v Ljubljani proti popolni varnosti in visokemu obrestovanju. Ponudbe na upravo lista pod »Polna varnost« štev. 3819.

5 do 10.000 Din

posojila za kratek čas želi podjetje, ki nudi dobro garancijo. Ponudbe z navodbo vsote in zahtevanih obresti na upravo lista pod »Dobro obrestovanje« štev. 3818.

Razpis

zidarskih, tesarskih, kleparskih, mizarskih, plesarskih in pečarskih del za prenovljenje župnišča na Mirni.

Oferte je predložiti »Stavbnemu odboru za prenovljenje župnišča na Mirni« najpozneje do 15. julija 1924.

Načrti, pogoji in popis razpisanih del so na vpogled pri Stavbnem odboru na Mirni.

POZOR!

Katari trezen, podjeten mladenič z Din 35.000 gotovine, katara se dvakrat obrestuje, hoče kot delovodja in družabnik pristopiti podjetju za izdelovanje cementne opeke v družbi s posestnikom, ki ima vse potrebne stroje ter pesek na razpolago. Sprejme se stalno tudi izurjen **IZDELOVALEC** te opeke. Ponudbe pod »Dobičkanosno podjetje 3812« na upravo.

POLNOJARMENIK 65 cm šir. nov, eno leto v teku, 25 žaginskih listov, 20 parov klešč itd., se takoj proda. Parna žaga Škofelja pri Ljubljani. 3852

VSAKOVRSNA ročna dela

vzajem v komisijsko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Nedvomni znaki

»Pravega« **FRANCKOVEGA** : kavnega pridakca in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabojčke. — »Pravi« **FRANCK** : z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Opremlj. sobo

v mestu najraje s popolnoma separiranim vhom išče ugleden, mlad, soliden gospod. Cenj. ponudbe na upravo pod »Takoje«. 3844

ŽAGA s polnojarmenikom v večjem mestu Slovenije, naprodaj. Dopisi pod šifro »ŽAGA« št. 3805 na upravo lista.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinec
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belega in ružavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebnih za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

RAZGLEDNICE

vseh vrst, pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, masčobni, pergament, kredenčni in tafet (barvan) papir, papirnat servijete, vpisalne knjižice, noteze ter barvice — priporočila veletrgovina **OSVALD DOBEIC**, Ljubljana, Sv. Jakob trg št. 9. 3156

Papir v rolah

z natisnjeno firmo in reklamo se dobiva pri **Pantić in drug Beograd**

50 komadov
motorjev za vrtilni tok

220/380 voltov 3, 4, 5 P. S. najboljši izdelek, 2letno jamstvo. Globoko pod dnevno ceno.

ELEKTRO - COMPANY, d. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Električna svetila

ELEKTRIČNI APARATI za kuho in kurjavo — električne ŽARNICE globoko pod dnevno ceno. — RADIO-aparati. — RADIO-potrebščine. — **ELEKTRO COMPANY, d. z o. z.** zavezo, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din, **PRODAJA Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.**

čitajte in širite »Slovenec«!

Žične železnice

(Drahtseilbahnen) preuzemajo se popravki rekonstrukcij vseh sistemov žičnih železnic in transportnih naprav.

Petravić i drugovi d. d. Zagreb

Telefon 24—34. Palmotičeva ul. 66. Telefon 24—34.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsekovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga Tovarna furnirja

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge **8% do 10%** na tekoči račun obrestuje po ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem, in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni brat, stric, nečak in svak, prečastiti gospod

VIKTOR KOECHLER

župnik na Igu

v soboto 5. julija ob 5 popoldne po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se vrši v ponedeljek 7. julija ob 3. uri popoldne iz Leonišča na pokopališče k Sv. Križu.

Ig - Ljubljana, 6. julija 1924.

Lina Koechler z ostalimi sorodniki.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in cenj. gostom tužno vest, da je danes zjutraj ob pol eni po kratki mučni bolezni preminul v Leonišču naš presrečno ljubljani, predobri in skrbni soprog, oče, ozir. sin, brat, bratranec, svak, stric itd., gospod

ALEŠ ZALAZNIK

posestnik in restavrater pri »Šestici«.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil jutri v torek 8. julija ob petih popoldne iz sanatorija v Leonišču po Zaloški cesti, sv. Petra cesti, Prešernovi ulici, Dunajski cesti, Sodni ulici na pokopališče k Sv. Križu.

Vsem, ki so pokojnika poznali, ga priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 7. julija 1924.

Zalujoči:

Sandi in Zinka, otroka.

Vsi ostali sorodniki.

Zinka Zalaznik, soproga.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brzojavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548